

המאבק על ביטול המימשל הצבאי יכנס לשלב חדש. אחרי הכשלון המחפיר של המפלגות ביצירת אווירה מתאימה שתכריח את הכנסת לבצע את רצון הבוחרים על ידי ביטול המימשל הצבאי, עומדים כמה אישים לצאת בדרישה להקמת תנועה לפעולה ישירה, מחוץ למסגרת המפלגות, במתכונת של מרי אזרחי. בין ההצעות שתועלנה: הפגנות של אישים עבריים בכפרי המימשל ללא רשיון על מנת להאיסר.

אל תצפה לגל גדול של עזיבה מאלג'יריה. אפילו יביא הסכמי השלום להגירה גדולה מן המדינה החדשה, לא תהיה תנועה זו מכוונת לעבר ישראל, אלא לעבר צרפת. מלחמת הנוער היהודי המאורגן באלג'יריה נגד הפל"ג, בהשראת ישראל, הביאה להזדהות רבה עוד יותר מצדו עם הלאומנות הצרפתית, להרחקתו מישראל. במידה שתהיה בכלל עליה ניכרת מאותה ארץ, תהיה מוגבלת לשכבות העניות והנצרכות ביותר, שאינן דוברות צרפתית.

הצעת החוק "נגד לשון הרע" תידחה לזמן מה. מפא"י החליטה כי די לה במאבקים על הפיחות ועל המימשל הצבאי, ולא כדאי לה ברגע זה להיכנס למאבק נגד חופש העתונות. דווקא הדתיים הלאומיים מצדדים בפעולה מהירה למען העברת החוק, מתוך תקווה לחסום את פי העתונות בקשר לכמה וכמה גילויים הנוגעים למנהיגים דתיים. לעומת זאת מתכווננים כמה וכמה עתונאים לפרסם את כליה הידוע להם על מנהיגי המפלגות הקואלי-

(המשך מעמוד 4)

זה מתוך שיקולים תעמולתיים, או מתוך כוונה לשמור על האינטרסים של ההתיישבות העובדת.

האסכולה הימנית, שביקשה להנהיג בארץ כלכלה ליברלית, מן הסוג שהיה קיים באירופה לפני מאה שנה. אסכולה זו, שבראשה התייצב אליעזר ליבנה ועורך הארץ גרשום שוקן, רוצה בפחות קיצוני ואכזרי, כדי להביא להתמוטטות המשק הבלתי-יעיל, ליצירת אבטלה המונית ולירידה דראסטית ברמת-המחיה.

בעלי אסכולה זו סבורים כי בהיחצר מצב זה, כשכשרה-העבודה יירד וההמונים יסתפקו במועט, תבוא היוזמה הפרטית ותקים מפעלים יעילים, שיכניסו לא רק רוחיים הגונים לבעליה, אלא יוכלו גם להתחרות בשוק העולמי.

שרהאוצר התנגד בין שתי אסכולות אלה, כשהוא פוסק על כל הסיפיים. בתנאי אוריה גדלו חוגי הבורגנות האסכולה הדי-שנייה, אך כל תעשיין וסוחר זעק חמס

את זאת אין הם מעזים לומר. הם מבקשים לתקן את המשטר, כיוון שהם עצמם שייכים אליו, כיוון שאין הם יכולים להת-ייצב בחזית של שוללי המשטר.

רעיונות כאלה נראו השבוע כאוטופיים. הנהגה כלכלית כושלת, שאינה מסוגלת אף לתכנן מיבצע פשוט-יחסית כמו פיתוח ה-מטבע, בחדאי שאינה מסוגלת לתכנן מה-פכה יסודית שתקוף את כל שטחי המשק.

המימשל הצבאי

מכירת המצפון

הליקופטר קטן ריחף מעל לרחבה המושג-לגת. ערפל סמיך כיסה את הגבעה הנמוכה ואפילו בנייני האוניברסיטה הקרובים לא נראו מבעדו.

טייס ההליקופטר ניהט את מטוסו בוהיר רות והנחיתו על הרחבה המושלגת. השר ללא תיק, יוסף אלמוגי, יצא מבעד לפתח הצדדי כשהוא משפשף את ידיו המאדומות מקור. כך הסתיים מבצע ריכוז חברי-הכנסת המקיף והיסודי ביותר מזה שנים רבות.

מבצע ריכוז הח"כים לקראת ההצבעה על גורלו של המימשל הצבאי, נחלק בקשיים בלתי צפויים, כאשר דווקא ביום הדיון הש-חוללה בירושלים סערת שלג שניתקה את הבירה מהשפלה.

למרות זאת הצליחו כל הסיעות לרכוז את כל חבריהם הבריאים שנמצאו בארץ. בסך הכל נעדרו מהכנסת 6 ח"כים: משה שרת, הרב פרוש ומשה אונג, ממחייבי הממשל; ויוסף סרלין, יוסף פרלשטיין ומרדכי בנטוב - חברי הסיעות שדרשו את ביטול הממשל, שהיו ביום הדיון מרותקים למיטותיהם ב-בתי-חולים.

אולם גם לוא הצליחו שוללי הממשל להביא את חוליהם לכנסת לא היה זה משנה מאומה. ההכרעה על גורל הממשל לא נפלה בכנסת, בנאומים, שיכנועים ובנימוקים מצ-פונים או בטחוניים. היא נחתכה מאחורי הקלעים בקנוניה מבישה.

אגודת-ישראל, שבארבעת חבריה היה תלוי גורל הממשל, מכרה את קולותיה לדוד בן-גוריון יום אחד לפני ההצבעה בכנסת. תמור רת מצפונה קיבלה האגודה אתנן של רבע מיליון ל"י לכיסוי חובותיה, הבטחה לחנוך עצמאי והבטחה נוספת להקלת הלחץ על חבריה החשודים בנטילת חלק בחטיפת יוסלה שוחמכר.

הסכם ברגע האחרון. למרות הידיעה המוקדמת שהגורל כבר נחרץ שררה אירה של מתיחות בכנסת. עשרות אורחים שבוססו בבוץ בכניסה לבנין הכנסת בתקווה לזכות בכרטיסים ליציאת הצופים הושבו ריקם. כל המקומות ביציאת הזומנו זמן רב מראש עבור הפקידות הממשלתית הבכירה, המוש-לים הצבאיים ועוזיהם, מקורבי השלטון בישוב הערבי ועסקני המפלגות.

שעה קלה לפני הדיון נפגשה משלחת של נציגי 4 המפלגות שהציעו הצעות לביטול המימשל: הליברלים, חרות, מפ"ם ואחדות העבודה, נפגשו עם סיעת מק"י, שיכנעו אותה להסכים להצביע בעד הצעות של ביטול המימשל לאלתר - אחרי שיחוקקו תקנות בטחוניות מיוחדות. הסכם זה הביא לכך שכל שוללי הממשל הופיעו כנוף מלוכב, הצביעו בעד כל הצעות הביטול.

כאשר עלה על הדוכן ראשון מציעי הבטול, ח"כ מק"י שמואל מיקוניס, הש-תרה דממה באולם. היה ברור לכל ש-המערכה אבודה עוד לפני שהחלה. הנאומים השונים נשאו ללא מתח באחירה הרגילה של הכנסת.

גם כאשר עלה לדוכן דוד בן-גוריון להשיב להצעות לסדר היום לא עלה המתח. ביגיי קרא את דבריו מהכתב בשקט, לא הגיב על קריאות הביניים. בקול מוגבר טוני הכריז על העמדה של המימשל הוא חלק בלתי נפרד מזה"ל, החל למנות את מימשל החלל החתומים הקדומים של שוללי ה-הרוחות התלהטו רק שעה שביגיי עלה שוב לדוכן לענות לתשובות נציגי האופר-יזיעה לנאומו. אולם היו אלה ירידות סרק, כשהורמו הידיים נפל פולר: ההצעות לביטול הממשל נבלו ברוב של ארבעה קולות. 55 ח"כים הצביעו בעדן. 59 - נגד. הצת מק"י זכתה ב-51 קולות בלבד. קרב נוסף על ביטול הממשל הסתיים בכשלונו. אולם עדיין לא היה זה הקרב האחרון.



על חוט השערה

ציוניות במקרה שהחוק יוגש לכנסת, ולפני שייכנס לתוקפו.

ספרו של אהרון כהן לא ייצא לאור בזמן הקרוב. הספר, הרביעי בסדרה על בעיות ערב, מטפל בנסיונות השלום שהוכשלו על ידי בן-גוריון בשלושים השנים האחרונות, ובשעתו הועלתה סברה שכל פרשת כהן לא באה אלא כדי למנוע את הוצאתו. אף שהספר מוכן מזמן מתמהמהת מפ"ם בהוצאתו, מחשש פן ירגיז הדבר את דעת-הקהל הבטחוניסטית. לאחרונה מינתה מפ"ם ועדה של שלושה חברים, שתפקידה כביכול, לקרוא את כתב-היד בעיון ולהחליט אם ומתי להוציאו.

מקור חדש לזרימת-הון לארץ: דרום-אמריקה. שעה שהשיי-לומים הגרמניים מתקרבים לשלב הגטיסה, גוברת נכונותם של יהודי דרום אמריקה להשקיע חלק ניכר מהונם בארץ. המניע העיקרי הוא דבר התפשטות המהפכה הסוציאליטית, בחסות פידל קאסטרו, בדרום היבשת, ודבר העלוף להביא להפיכות ארציות ולהפקעת הון השיכבה העשירה. כבר בשלב זה מגיעות ההשקעות לעשרות מיליונים, ועם הפיחות, יגבר זרם ההון ממקור זה.

חלקים לא-ישראלים של הקונגרס היהודי העולמי תוכי-עים להגיש מהאח נמרצת בענין הנסיון לשלול את דרכונו של יוסף גולן. גולן, שהוא מעין שר-חזק של הקונגרס, נחל לאחרונה הצלחות ניכרות בארגון גוף כלאפריקאי, בדומה לוועידה היסית-כוננית בפרינצה. פעילות זו עוררה את זעמם של פקידי משרד-החוק הישראלי, הרואים בכך התחרות לעצמם, והרוגזים גם על קשריו של גולן עם פל"ג, מרוקו ותוניס. הם השיגו את הסכמת שר-הפנים להפעיל את סמכותו לביטול דרכונו הישראלי של גולן, ורק אחרי שתזלזנות רבה עלה בידי נחום גולדמן לבטל את רוע הגזירה לשנה אחת. חוגי הקונגרס רואים בכך התערבות זיונית של המדינה בפעילות מוסד יהודי בינלאומי. לעומת זאת עלולה הפרשה להזעיק גם חוגים שונים בארץ, הרואים בהפעלת סמכות שר-הפנים תקדים מסוכן לשלילת דרכוניהם של אנשים, שנוכחותם בחו"ל אינה רצויה לשלטונות.